

Preek over zondag 5 & 6

- Schildwolde, 14 juli 2019
- Kees van Dusseldorp
- met groep jongeren uit heel Europa

Thema: SOS! Save Our Souls!

Liturgie:

votum en groet

Ps.100 [Wiekslag 1-8]

gebed

lezen: H.C. zondag 5&6

Opw.430 [Wiekslag 4-8] Heer, ik prijs uw grote naam

lezen: Luk.2:8-16

1 Tim.2:1-7

NGK 189:1,2,4 Hoe zal ik Hem bezingen (=Gz.79)

preek

Ps.68:2,8

geloofsbelijdenis

NGK 218 Lof aan Gods Zoon (let op: is niet dezelfde tekst als Gz.109!)

gebed

Gz.135 (GK06) [Wiekslag 5-8]

collecte

NGK 167 Machtig God, sterke rots (=Gz.165)

zegen

Gemeente van Christus,

#1

Ik wil beginnen met iets laten horen.

...---...

#2

Dit is de code voor SOS, de internationale alarmoproep. Bij de ondergang van de Titanic werden de noodsignalen van het schip niet op tijd opgepikt. Daarom is vrij snel daarna internationaal vastgelegd hoe een noodsignaal eruit zou moeten zien. Een herkenbare morsecode: drie keer kort, drie keer lang, drie keer kort, op de noodfrequentie van 500 MHz. SOS. Ik verwacht eigenlijk niet dat het op deze manier nog veel gebruikt wordt. Er zijn inmiddels andere middelen en afspraken om een noodsignaal af te geven. Maar iedereen kent het nog. Zeker de afkorting SOS.

#3

Als een noodsignaal wordt opgepikt, komt de reddingsoperatie op gang. Ik citeer uit een rapport van de KNRM van zes weken geleden: "’s Nachts om kwart over twaalf kwam de noodoproep binnen bij de kustwacht in Den Helder. Het zeiljacht Aura zat twee mijl boven Borkum en dreigde te zinken. Wij werden gealarmeerd, evenals een Duitse reddingsboot. Zo snel mogelijk schoten we onze kleren aan en binnen een kwartier voeren we de haven uit. Een tender die in de buurt voer, had het signaal gelukkig ook opgepikt en was als eerste ter plaatse. De vrouw van de schipper stapte over, maar de schipper weigerde het jacht te verlaten. Hij zette alle pompen in om zinken te voorkomen. Toen wij een uur later aankwamen, was duidelijk dat hem dat niet zou lukken. We haalden de schipper van boord en namen ook zijn vrouw over van de tender. Onze Duitse collega’s sloten hun pompen aan. Maar het water kwam zo hard binnen, dat er geen redden meer aan was en ze het jacht moesten laten gaan. De schipbreukelingen hebben we naar Eemshaven gebracht, waar ze een warme douche, droge kleren en iets te eten en te drinken kregen. Ze waren ontzettend opgelucht dat wij ze gered hadden. Ze beloofden de KNRM een ruime donatie te doen als ze alles weer een beetje op orde hadden. Wij gingen ’s morgens weer naar huis en begrepen dat deze mensen ’s middags door familieleden zijn opgehaald. Het jacht is later door de Duitse collega’s geborgen."

#4

SOS betekent 'Save Our Souls', 'red onze zielen'. In de hele wereld is de afkorting bekend. Evenals de bijbehorende morsecode. Je doet niet zomaar een noodoproep. Dan is er echt sprake van een noodsituatie. En dan heb je heel duidelijk gezien dat jij het zelf niet redt. Met zo'n oproep activeer je een complete reddingsorganisatie. Zij hebben goed en sterk materiaal en de kennis en power om je te redden. Maar of ze je op tijd bereiken, wet je niet. Spannende momenten. Vooral als het donker is en de golven blijven komen. Had je eerder alarm moeten slaan? Gaan ze je vinden? Voordat het te laat is? Hoe ongelooflijk groot is de opluchting als de redders arriveren! Hoe dankbaar ben je, als je het er levend vanaf brengt!

Na enige tijd ga je terugkijken. Als de rust weer wat teruggekeerd is. Niet meer in de hectiek van de noodsituatie. Maar wel met de urgentie ervan nog in de lucht. Wat ging er fout? Wat gebeurde er tussen het noodsignaal en de redding? Welke risico's heb ik eigenlijk genomen? Wat kan ik hiervan leren? En ook de redders gaan evalueren: Wat

kunnen wij hiervan leren? Zijn onze mensen voldoende getraind en ervaren? Is onze techniek en ons materiaal in orde, of kan dat verbeterd worden? Dat kan een behoorlijk technisch gesprek worden. Maar onder al die gesprekken ligt het besef dat het er soms op aan komt. Het verschil tussen op tijd of te laat. Het verschil tussen dood of leven.

Red onze zielen! In de catechismus gaat het over onze redding. En over de Redder. Op de vragen en antwoorden komt vaak kritiek. Dat het zo redeneerderig zou zijn. Dat er behoorlijk afstandelijk over de redder wordt gesproken. Aan welke voorwaarden Hij moet voldoen. Alsof het een logische conclusie is. Misschien is daar ook wel iets van waar. Maar je kunt het ook lezen als een soort terugblik. Dat we proberen iets te begrijpen hoe onze redding is verlopen. Dat we proberen onder woorden te brengen waarom juist Jezus Christus onze redder is. Waarom zijn reddingsoperatie werkt. En wat dat over ons zegt. Niet om het uit te pluizen. Of met argumenten aannemelijk te maken. Maar om des te meer te beseffen hoe onmogelijk onze redding eigenlijk is. En hoe wonderlijk het is dat er toch een redder aankwam. Dat is allesbehalve vanzelfsprekend. Wie dat niet beseft, die kent de redder niet.

Een reddingsoperatie is een spannend gebeuren! Dat geldt voor het redden van mensens levens. Dat geldt helemaal voor het redden van zielen. Over het werk van Jezus Christus raak je niet snel uitgedacht. En het is ook beter om erover na te blijven denken. Om het besef levend te houden dat gered bent. Dat je echt safe bent, tot in eeuwigheid. Dat spreekt niet vanzelf. En het is ook niet waar je recht op hebt. En toch geeft de Heer het.

Mag ik een Bijbels beeld gebruiken? In Openbaring 5 beschrijft Johannes wat hij ziet in de hemelse troonzaal. Daarbij zit God op een troon en heeft een verzegelde boekrol in handen. Als de zegels opengaan, gaan Gods oordelen over de aarde. Vanwege alle onrecht en slechtheid. Gods oordelen, die het kwaad vernietigen en zijn recht herstellen. Maar als Gods oordelen loskomen, wie kan dan redden? Wie haalt ons daar doorheen? Wie loopt het niet uit de hand? Bij wie blijft leven voor de mensen en toekomst voor de wereld als de zegels opengaan? Dat bedoelt die machtige engel met zijn beslissende vraag: 'Wie heeft de waardigheid om de boekrol te openen?'

Op die vraag wordt het angstig stil. Er is niemand! Niemand in de hemel en niemand op aarde die de boekrol kan openen en kan inzien. Er is geen schepsel die dit aankan. Want iedereen maakt deel uit van deze wereld, maakt fouten, schiet tekort en draagt bij aan het onrecht. Als je dan de zegels openmaakt, zul je zelf als eerste getroffen worden.

Een Johannes schrijft dat hij in tranen uitbarst omdat er niemand is. Omdat er geen schuilplaats is. En als niemand redden kan, zal niemand gered worden. Zal er geen toekomst zijn voor de mensen. Zal er geen menselijk leven zijn op aarde.

'Huil niet, want de leeuw van Juda heeft overwonnen. Hij zal de boekrol openen.' Dat zegt een van de oudsten tegen Johannes. En daarbij doelt hij op Jezus Christus. Johannes ziet hem vervolgens staan als een lam midden voor de troon. Hij pakt de boekrol aan. En vervolgens werpt iedereen zich op de grond. Met grote opluchting en aanbidding voor het Lam. De lofzang stijgt op vanuit de hemel en vanaf de aarde. Voor het Lam, die de zegels zal verbreken zonder zelf vernietigd te worden. En die daarmee de Redder is voor ieder die zich aan Hem toevertrouwt.

Dat is wat Johannes ziet in de hemelse troonzaal. Misschien vind je het een vreemde film. En zie je de connectie met jouw leven in deze wereld haast niet. Het is een andere kijk op hoe het op aarde toegaat. Het geeft zicht op het grote geheel van wat er gebeurt. Waarin jij en ik onze eigen plek zoeken.

Waar het mij om gaat, is dat je iets van de urgentie meeneemt. Dat je de spanning beseft. En het wonder van je redding. Nadenken over de redding door Jezus Christus is geen theoretische oefening. Voor mensen die filosofisch aangelegd zijn of zo. Of die goed kunnen nadenken. Die spanning in de hemelse troonzaal is dezelfde spanning op een zinkend schip: Kan ik erkennen dat ik het zelf niet red? Komt er een redder? En durf ik die te vertrouwen?

Ook als je ooit gered bent, dan kun je nog die spanning en die opluchting voelen als je eraan terugdenkt. Het ging over leven of dood! Het leven dat je nu leidt, zou niet mogelijk zijn zonder je redder.

Ook als je er wat meer beschouwend op terugkijkt: Wie is die redder eigenlijk, waarom kon Hij er op tijd zijn? Blijf bij het nadenken daarover beseffen dat je zonder Hem geen toekomst zou hebben.

Ik merk dat dat besef van urgentie gemakkelijk wegzakt. Bij mezelf en bij anderen. Er zijn dan zoveel andere dingen die mijn aandacht vragen. En waar ik met liefde mijn aandacht aan geef. Er zijn zoveel dagelijkse vragen waar ik mee aan de slag moet. Soms grote vragen rond gezondheid en ziekte, spanningen en conflicten. Soms de kleine vragen van een computer die vastloopt, boodschappen die niet in huis zijn, een auto die kuren vertoont, een vakantie die gepland moet worden. Dat is allemaal belangrijk op zijn tijd. Maar het risico bestaat dat je niet verder kijkt dan je dagelijks bestaan. Dat je je laat leven door wat op je afkomt. Dat het besef uitslijt dat er om jouw leven een grote reddingsoperatie op touw is gezet.

Dan wordt het vanzelfsprekend: dat weet ik nu wel, Jezus is de Redder, ik ben een kind van God, dat is mooi. Niet meer over zeuren. En je verliest je blijdschap en je enthousiasme.

Dat wordt het gemakkelijk: wat maakt het uit, Jezus is toch mijn Redder. Kom me nu niet weer aan met mijn zonden en onze ellende. En je verliest je vrijheid en je ruimte.

Dan voelt het overbodig: Ik heb nu wel andere vragen aan mijn hoofd. Over mijn gezondheid, over mijn kinderen, over mijn ouders. Ook geloofsvragen. Maar je vergeet om steeds weer het fundament op te zoeken: dat de Heer jou gered heeft, dat ligt op de bodem van je vertrouwen, van je moed, van je hoop.

Daarom ben ik blij met de catechismus, die we steeds opnieuw doorwerken. Elke keer komen de basics weer terug. Ook de grote woorden van oordeel en recht, van leven en dood, van God en mensen, van genade en redding. Daarom ben ik blij met de kerkdiensten, die mij steeds weer voor God plaatsen. Zodat ik het besef levend hou waar het om draait in het leven. Dat ik leef in vrijheid, vrede en vreugde. Omdat Jezus Christus mij gered heeft. Dat ik leef in geloof, hoop en liefde. Omdat ik gered ben.

De vragen en antwoorden van de catechismus dragen die urgentie. Heel de Bijbel bevat die urgentie. Ook de mooie verhalen, de sprekende liederen en de sterke teksten stellen steeds de centrale vraag: Weet je dat er verlossing bestaat? Erken jij dat je die nodig

hebt? Laat jij je ook redden door de enige Redder, die we niet zelf konden verzinnen of organiseren. Maar die jou wel redt van de dood en je plaatst in het leven met God?

#5

SOS. Save Our Souls. Red onze zielen. Ik vond dit mooie plaatje met het kruis in het midden. De verbinding met het SOS geeft de urgentie aan: Er is een noodsituatie. Die ik niet kan oplossen. Niemand eigenlijk. Maar die ik ook niet zal overleven. Tenzij ik me laat redden. Het thema is: Jesus saves our souls! Jezus redt onze zielen. Op drie punten wil ik dat nog kort uitwerken: Your soul, your salvation, your Savior. Jouw ziel, jouw redding en jouw Redder.

A] Jezus redt onze zielen! Hoe is het met jouw ziel?

Ziel, een beetje lastig woord. Maar uiteindelijk gaat het om de kern van je bestaan. Het klokhuis van je mens-zijn. Soms heb je er zicht op wat er in je ziel leeft. Soms weet je het ook niet. Van je ziel geldt: die leeft en krijgt ruimte als die aangesloten blijft op de bron van leven: op God, de Schepper, die jou gewild, bedacht, gemaakt en geroepen heeft. Maar je ziel gaat dood als die aansluiting kapot gaat. Net als een kind in de moederschoot zonder navelstreng niet leven kan. Of – iets technischer – je lamp geen licht geeft als er geen goede aansluiting op een energiebron is.

Als ik onze redding door Jezus Christus vergelijk met een redding op zee, dan gaat de vergelijking ook over de noodsituatie. Want ieder mens heeft de neiging om de verbinding met de Schepper op een laag pitje te zetten, of te verbreken. Ieder mens heeft last van storingen op de lijn met God, meestal veroorzaakt door jezelf, door je eigenwijsheid, je egoïsme, je angsten of je verlangens. Maar het wordt ook verstoord door de wereld om ons heen: wat we meemaken, wat er op ons afkomt. Armoede of rijkdom, gezondheid of ziekte, blijdschap of verdriet: we maken het mee, je ontkomt er niet aan, je moet er aandacht aan geven. Ervan genieten of ermee aan de slag. Maar als het alles wordt, nemen ze het roer over. En raakt je verbinding met de Schepper verstoord. Waarschijnlijk merk je het niet eens direct. Maar vroeg of laat komen de gevolgen.

Laat je ziel redden door Jezus Christus! Als je in het klokhuis van je mens-zijn aangesloten blijft op de bron van Leven, dan zul je leven. Dat geeft rust, dat geeft energie, dat geeft ruimte, dat geeft moed en blijdschap. Voor al die andere dingen die op je pad komen.

b] Jezus redt onze zielen! Hoe werkt het met jouw redding?

Jouw redding begint bij het besef dat je hulp nodig hebt. Als je ontdekt dat je – bij alles wat je kunt – ook heel veel niet kunt. Dat je – bij alles wat je goed doet en goed bedoelt – toch fouten maakt en jezelf en anderen tekort doet. Dat wij met elkaar als mensheid – met al onze mogelijkheden – toch veel onrecht en onheil in stand houden waardoor het er in de wereld niet beter op wordt.

De Schepper van deze wereld laat zijn werk niet zomaar kapot gaan. Hij zal het kwaad verwijderen, het onrecht herstellen, het verdriet troosten en het gebrokene helen. Dat heeft Jezus Christus de basis voor gelegd, door Gods oordeel voor ons te dragen en ons het leven 'terug te geven' zoals zo mooi in de catechismus staat. En dat is dan een leven dat niet meer stopt bij de grenzen van de dood. Want het is het leven in de vriendschap met God.

Als ik onze redding vergelijk met een redding op zee, dan gaat het ook over de gevolgen ervan. Je bent uit de nood gered. Dat verandert je houding en je omgang met mensen. Er komt een glans van dankbaarheid over je leven. Een blijvende waardering voor je redder. Een bereidheid om voor hem te leven en anderen te aanvaarden die zich ook hebben laten redden. Het leidt tot een leven in geloof, hoop en liefde temidden van de mensen. Een effect van je redding en tegelijk een opdracht voor je leven.

c] Jezus redt onze zielen! Ken je jouw Redder?

Er zijn veel verhalen over Jezus Christus. De Bijbel staat er vol mee. Wat Hij deed, wat Hij zij, wat Hem overkwam. Hij maakte veel indruk met zijn liefde, zijn barmhartigheid, zijn wijsheid, zijn goedheid, zijn onbaatzuchtigheid en zijn bijzondere contact met God. Bij zijn geboorte werd Hij gepresenteerd als de Redder van de wereld. De engelen spraken erover en zongen ervan. In de loop van zijn leven wordt die vraag steeds groter: Wie is Hij? Waar komt Hij vandaan? Wat is zijn doel?

In de catechismus staan verschillende dingen over Hem. Misschien best ingewikkeld. Maar tegelijk is het zo dichtbij:

Jezus is mens als wij. Als mens van vlees en bloed liep Hij tussen de mensen. Hij kent onze problemen en onze zwakheden, kent onze chronische hoogmoed en eigenwijsheid, en houdt toch van ons! Daarom kan Hij ons bereiken. En kun jij Hem bereiken. Wie je ook bent. En wat je ook bij je draagt.

Jezus is een volmaakt mens. Hoe ongelooflijk het ook klinkt: hij maakte geen fouten, had geen slechte gedachten en sprak geen verkeerde woorden. Daarom raakt Hij niet in dezelfde problemen verzeild als wij en kan Hij ons als enige redden.

En Jezus was meer dan een mens. Hij was ook Gods Zoon. Had de power om te redden, ons uit de greep van het kwaad te trekken, ons de vertrikking van de ellende te verlossen.

Let op een redder op zee: Hij is mens en begrijpt de problemen. Zelf is hij niet in nood geraakt. En omdat hij meer is dan een gewone zeeman, kan hij met zijn ervaring en professionaliteit een ander redden. Soms door zelf op het zinkende schip te stappen en met inzet van eigen leven een redding mogelijk te maken.

Beste mensen, misschien is het gesneden koek voor je. Blaas dan het stof eraf en blij beseffen wat je redding is. Dat je gered bent, niet door jezelf, maar door de Heer. Wat er ook in je leven gebeurt: Jezus redt! Laat je daardoor leiden. Misschien is het volstrekt nieuw wat je hoort. Als je vragen hebt: onderzoek ze. Als je verlangt naar redding: zoek de Heer die je redt. Een leven met Christus, dat door het sterven niet eindigt. En dat tijdens het leven een onuitputtelijke bron is van geloof, hoop en liefde.

Amen